

1. « ΣΥΓΓΝΩΜΗ , Η ΕΡΕΥΝΑ ΣΑΣ ΚΟΒΕΤΑΙ »

Μέσο:ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: ...19/04/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...19/04/2025

Σελίδα:1

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ ΣΤΙΣ ΗΠΑ

«Συγγνώμη, η έρευνά σας κόβεται»

Το πρόγραμμα της Μαριάνθης-Αννας Κιουμουρτζόγλου στη Σχολή Δημόσιας Υγείας του Columbia για το Αλτσχάιμερ έχασε τη χρηματοδότησή του λόγω Τραμπ. Έλληνες φοιτητές και καθηγητές εξηγούν πώς έχει αλλάξει η ζωή τους στα πανεπιστήμια. **Σελ. 12-13**

1. « ΣΥΓΓΝΩΜΗ , Η ΕΡΕΥΝΑ ΣΑΣ ΚΟΒΕΤΑΙ »

Μέσο:ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: ...19/04/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...19/04/2025

Σελίδα: 13

Μαριάνθη-Αννα Κιουμουρτζόγλου, αναπλ. καθηγήτρια στη Σχολή Δημόσιας Υγείας Mailman του Πανεπιστημίου Columbia

«Συγγνώμη, η έρευνά σας κόβεται»

Το πρόγραμμά της για το Αλτσχάιμερ έχασε τη χρηματοδότηση εν μια νυκτί, λόγω του Τραμπ

Συνέντευξη στην ΑΛΕΞΙΑ ΚΑΛΑΪΤΖΗ

Σπάνια ακούς έναν επιστήμονα ταραγμένο. Η «σπασμένη» φωνή, όμως, της Μαριάνθης-Αννας Κιουμουρτζόγλου, αναπληρώτριας καθηγήτριας στη Σχολή Δημόσιας Υγείας Mailman του Πανεπιστημίου Columbia, στην άλλη γραμμή του τηλεφώνου πρόδιδε αυτό που βιώνει τον τελευταίο μήνα, από τη στιγμή που το ερευνητικό κέντρο που είχε δημιουργήσει έκλεισε εν μια νυκτί.

«Το έμαθα στις 10 Μαρτίου, 9.20 το βράδυ. Μας έστειλαν μήνυμα από τη σχολή ότι το Εθνικό Ινστιτούτο Υγείας τους έδωσε μια λίστα με τα ερευνητικά προγράμματα που σκόπευαν να ακυρώσουν», δήλωσε στην «Κ». Το δικό της ήταν ανάμεσα σε αυτά. Λίγες ημέρες αργότερα, έλαβε και την επίσημη επιστολή από το Ινστιτούτο, το οποίο ανέφερε ως αιτία ακύρωσης της χρηματοδότησης την παραβίαση του κανονισμού περί αντισημιτισμού. «Ούτε εγώ ούτε η έρευνα είχαμε καμία σχέση με αυτό». Το ερευνητικό κέντρο της κ. Κιουμουρτζόγλου επικεντρωνόταν στη μελέτη των επιπτώσεων της κλιματικής κρίσης στην ανθρώπινη υγεία, συγκεντρώνοντας επιστήμονες από διάφορους τομείς, ενώ μελετούσε και τη σχέση της κλιματικής αλλαγής με την πρόοδο της νόσου Αλτσχάιμερ.

Η ερευνήτρια περιέγραψε τις δραματικές επιπτώσεις που έχουν οι περικοπές αυτές τόσο στο ερευνητικό δυναμικό της Αμερικής όσο και στην έρευνα σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η χρηματοδότηση που έχασε το δικό της πρόγραμμα έφτανε στα 4,2 εκατ. ευρώ, κονδύλια που κάλυπταν κυρίως τους μισθούς καθηγητών, μεταδιδακτορικών ερευνητών και μεταπτυχιακών φοιτητών. Παράλληλα με το δικό της κέντρο, έκλεισαν τα Κέντρα Ερευνας για τον Καρκίνο και το Αλτσχάιμερ στο πανεπιστήμιο.

«Οι άμεσες επιπτώσεις είναι τραγικές για τους διδακτορικούς φοιτητές μας, για τους μεταδιδακτορικούς ερευνητές, για τα άτομα που ξεκινάνε, που είναι καθηγητές τώρα. Αυτοί οι άνθρωποι

«Ο λόγος που κάνουμε αυτήν την καριέρα δεν είναι η δόξα και τα χρήματα, αλλά επειδή θέλουμε να δούμε πραγματική αλλαγή. Αυτό που έγινε μας έχει κόψει τα φτερά».

φέρνουν τις καινούργιες ιδέες, τη φρέσκια ενέργεια! Πάνε! Του χρόνου δεν θα μπορούμε να προσλάβουμε κανέναν διδακτορικό φοιτητή στο τμήμα μας, γιατί μας έχουν ακυρώσει τα προγράμματα. Έγινε σφαγή», εξηγεί στην «Κ», αναλογιζόμενη όλους τους νέους, λαμπρούς επιστήμονες τους οποίους γνωρίζει και των οποίων τώρα το μέλλον διαφαίνεται τόσο δύσκολο και αβέβαιο. Παράλληλα, περιγράφει ένα «κυνήγι μαγισσών», κατά το οποίο επιστή-

Η Μαριάνθη-Αννα Κιουμουρτζόγλου (στο κέντρο, με κακή φούστα) με συνεργάτες και φοιτητές της σε παλαιότερες ευχάριστες στιγμές, στο campus του Columbia. Το κλίμα στις πανεπιστημιακές σχολές που υφίστανται τις μεγαλύτερες περικοπές είναι βαρύ: «Πλέον, δεν μπορούμε να ρωτήσουμε τον άλλον "τι κάνεις";. Αρχίζουμε και κλαίμε. Δεν αντέχω άλλο πιο και το χειρότερο είναι ότι δεν ξέρουμε τι μπορούμε να κάνουμε».

μονες που εργάζονται σε εθνικά επιστημονικά κέντρα απολύονται και δημόσια δεδομένα για το κλίμα εξαφανίζονται.

Το βαθύτερο πλήγμα, όπως ανέφερε, το δέχεται η ίδια η έρευνα, αλλά και οι άνθρωποι σε όλο τον κόσμο. «Ο λόγος που κάνουμε αυτήν την καριέρα δεν είναι η δόξα και τα χρήματα, αλλά επειδή θέλουμε να δούμε πραγματική αλλαγή. Αυτό που έγινε μας έχει κόψει τα φτερά», σημείωσε, διευκρινίζοντας πως αν κλείσει π.χ. το Εθνικό Κέντρο Υγείας ή γίνουν οι περικοπές που ακούγουν-

«Οι άμεσες επιπτώσεις είναι τραγικές για τα άτομα που ξεκινάνε. Αυτοί οι άνθρωποι φέρνουν τις καινούργιες ιδέες, τη φρέσκια ενέργεια! Πάνε! Έγινε σφαγή».

νται, θα σταματήσουν έρευνες, κλινικές μελέτες για νέες θεραπείες, καθώς και η δημιουργία και επεξεργασία δεδομένων. «Θα επηρεαστούν όλες οι ζωές στον κόσμο, όχι μόνο των Αμερικανών, όχι μόνο των φοιτητών».

Όπως περιέγραψε, το κλίμα στις πανεπιστημιακές σχολές που δέχονται τις μεγαλύτερες περικοπές είναι πολύ βαρύ: «Δεν θέλω να το πιστέψω. Πλέον δεν μπορούμε να ρωτήσουμε τον άλλον "τι κάνεις";. Αρχίζουμε και κλαίμε. Δεν αντέχω άλλο».

αντέχω άλλο πιο, και το χειρότερο είναι ότι δεν ξέρουμε τι μπορούμε να κάνουμε». Η ίδια, ωστόσο, μαζί με άλλους καθηγητές έχουν περάσει με τον δικό τους τρόπο στην αντιμετώπιση μιλώντας στους εκλεγμένους εκπροσώπους τους και στα ΜΜΕ για αυτό που συμβαίνει. Παράλληλα, η κ. Κιουμουρτζόγλου έχει ήδη καταθέσει νέο πρόγραμμα, αιτούμενη χρηματοδότηση. Όπως είπε χαρακτηριστικά, έχοντας ήδη «μάθει» από την πρώτη θητεία του Ντόναλντ Τραμπ, μεταμφιέζει φράσεις-κλειδιά όπως κλιματική κρίση, αντικαθιστώντας τις με πιότερες λέξεις, όπως έντονη ζέση. Φοβάται πάντως πως αυτή τη φορά το «κόλπο» αυτό δεν θα είναι αρκετό. «Η συγκεκριμένη κυβέρνηση δεν ενδιαφέρεται για την υγεία και είναι πολύ ξεκάθαρο στο ότι δεν την ενδιαφέρει ούτε η κλιματική αλλαγή».

Στο τέλος της συζήτησής μας, ρωτώ την κ. Μαριάνθη-Αννα Κιουμουρτζόγλου αν σκέφτεται να φύγει από τις ΗΠΑ. Παρότι δεν μπορεί να είναι σίγουρη ότι κάποια στιγμή δεν θα εξαναγκαστεί να το κάνει, είναι απολύτως βέβαιη πως την παρούσα στιγμή θα μείνει εκεί για να πολεμήσει. «Δεν είναι το δικό μου όνειρο για το οποίο παλεύω αυτή τη στιγμή. Από το δημοτικό, έλεγα ότι θέλω να κάνω έρευνα για να βοηθήσω να βελτιωθεί η υγεία των ανθρώπων. Δεν νομίζω ότι μπορώ απλά να σηκώσω και να φύγω γιατί έχασα ένα πρόγραμμα. Απλώς πρέπει να βρούμε λίγο πιο δημιουργικοί, να βρούμε πώς μπορούμε να το παλέψουμε».

2. 10.000 ΕΠΕΙΓΟΝΤΑ ΣΤΑ ΚΕΝΤΡΑ ΥΓΕΙΑΣ

Μέσο:ΠΑΡΑΠΟΛΙΤΙΚΑ

Ημ. Έκδοσης: ...18/04/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...18/04/2025

Σελίδα:2

10.000 ΕΠΕΙΓΟΝΤΑ ΣΤΑ ΚΕΝΤΡΑ ΥΓΕΙΑΣ

Περισσότερα από 10.000 επείγοντα περιστατικά δέχθηκαν μέσα σε τρεις εβδομάδες τα τέσσερα Κέντρα Υγείας που εντάχθηκαν στο σύστημα εφημεριών των νοσοκομείων της Αττικής. Ο αριθμός αυτός είναι άκρως ενθαρρυντικός, καθώς συμβάλει σημαντικά στην αποσυμφόρηση των νοσοκομείων. Στα Κέντρα Υγείας εξυπηρετούνται τα πιο ήπια επείγοντα περιστατικά, έτσι ώστε οι ασθενείς να κερδίζουν χρόνο αποφεύγοντας την αναμονή στα νοσοκομεία, αλλά τελικά και τα νοσοκομεία να μπορούν να λειτουργούν πιο αποτελεσματικά στην εξυπηρέτηση των πιο δύσκολων περιστατικών. Τα περισσότερα από τα περιστατικά που απευθύνονται στα Κέντρα Υγείας μπορούν να αντιμετωπιστούν, αλλά σε περιπτώσεις που η κατάσταση των ασθενών κριθεί πιο σοβαρή η διακομιδή σε νοσοκομείο είναι άμεση. Σε ανάρτησή της η αναπληρώτρια υπουργός Υγείας, Ειρήνη Αγαπηδόκη, αναφέρει ότι «είναι σημαντικό οι πολίτες να απευθύνονται στα Κέντρα Υγείας για προβλήματα υγείας μέτριας σοβαρό-

τητας. Γλυτώνουν χρόνο και ταλαιπωρία και βοηθούν τους συμπολίτες μας που έχουν σοβαρά προβλήματα υγείας και πάνε στα νοσοκομεία να έχουν ταχύτερη εξυπηρέτηση». Στις εφημερίες συμμετέχουν ήδη τα Κέντρα Υγείας Αλεξάνδρας, Καλλιθέας, Αμαρουσίου και Ραφήνας, ενώ σταδιακά θα ενταχθούν τα Κέντρα Υγείας Βάρης, Μεγάρων, Ελευσίνας, Περιστερίου και Κερατσινίου. Σύμφωνα με το υπουργείο Υγείας, οι συγκεκριμένες δομές πρωτοβάθμιας φροντίδας έχουν εμπειρία στην αντιμετώπιση επειγόντων περιστατικών - δεδομένου πως πλέον στις επίσημες εφημερίες θα υπάρξει ενίσχυσή τους με επιπλέον προσωπικό, συνολικά 150 επικουρικών γιατρών και νοσηλευτών. Κύριος στόχος του υπουργείου Υγείας είναι με την πλήρη εφαρμογή του σχεδίου να επιτευχθεί η σημαντική μείωση των πολύωρων αναμονών των ασθενών στα Τμήματα Επειγόντων Περιστατικών (ΤΕΠ) των νοσοκομείων του Λεκανοπεδίου, που σε αρκετές περιπτώσεις φτάνουν ακόμα και τις 12 ώρες.

Εθνικό Σύστημα Υγείας

Η μετακίνηση γαιρών καιά τις φορτιστικές περιόδους στα νησιά είναι συνηθής πρακτική για την κάλυψη των αυξημένων υγειονομικών αναγκών

ΠΑΣΧΑΛΙΝΗ... ΕΞΟΔΟΣ ΓΙΑΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΝ

Τι λένε δύο γιατροί αθηναϊκών νοσοκομείων που προσφέρθηκαν να συνδράμουν στην υγειονομική κάλυψη της «άγονης γραμμής» τις ημέρες του Πάσχα

- Crash test για το καλοκαίρι η επιτυχία του εγχειρήματος

Της **Παναγιώτας Καρλατήρα** tolia-arlatra@gmail.com

Το πρώτο μεγάλο κύμα επισκεπτών έχει φτάσει ήδη στα νησιά του Αιγαίου λόγω Πάσχα, αλλά η υγειονομική κάλυψη των κατοίκων και των επισκεπτών παραμένει πρόκληση για το σύστημα υγείας. Οι δημόσιες δομές λειτουργούν υπό δύσκολες συνθήκες με ορισκό προσωπικό, συνήθως με αγροτικούς γιατρούς, ιδίως στα μικρά νησιά. Η εορταστική περίοδος που διανύουμε προαναγγέλλει τι θα γίνει (και) το φετινό καλοκαίρι.

Τα οικονομικά κίνητρα που θεσπίστηκαν το περασμένο φθινόπωρο από το υπουργείο Υγείας για την προσέλκυση γιατρών σε άγονες περιοχές δεν φαίνεται να έχουν ιδιαίτερο αντίκτυπο. Οι προκηρυσσόμενοι κατάληγουν... άγονες, όπως οι περιοχές -άγονες και απομακρυσμένες- που καλούνται οι γιατροί να καλύψουν ανά την επικράτεια.

Οι μετακινήσεις γιατρών κυρίως από την Αττική προς τα νησιά αποτελούν την «συνήθη» κατά τους αρμόδιους, αλλά σπρεβλή κατά τους υγειονομικούς -τακτική για να αντιμετωπιστεί η υποστέλωση στις δομές υγείας των Κυκλάδων,

των Δωδεκανήσων και των νησιών του Βορείου Αιγαίου.

Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσεται η πρόσκληση ενδιαφέροντος που έκανε η 2η Υγειονομική Περιφέρεια (ΥΠΕ) στις αρχές Απριλίου καλώντας γιατρούς να ενισχύσουν Κέντρα Υγείας και Περιφερειακά Ιατρεία κατά την πασχαλινή περίοδο, σε μία απέλπιδα προσπάθεια να ενισχυθεί το ιατρικό προσωπικό σε νησιωτικές περιοχές όπου ο πληθυσμός αυξάνεται δραματικά από το Πάσχα και μετά.

Το «ΘΕΜΑ» συνολίστηκε με δύο γιατρούς που, παρά τα εμπόδια και τις δυσκολίες που δικαιολογούν, επέλεξαν να στηρίξουν το σύστημα υγείας σε άγονες νησιωτικές περιοχές. Με τη **Σταματιούλα Δαγκλή**, που είναι η νέα -και μόνη- παιδιατρική νεογολόγος του Γενικού Νοσοκομείου Σάμου και τον **Σωτήρη Ρίζο**, που είναι πνευμονολόγος και επιστημονικά υπεύθυνος του Κέντρου Υγείας Πειραιά και συνδράμει από τη Μεγάλη Τετάρτη, και για εννέα ημέρες, τους συναδέλφους του στο Κέντρο Υγείας Πάτμου.

Οι μετακινήσεις

Εκτός από τον κ. Ρίζο, άλλοι 16 γιατροί μετακινήθηκαν προς 13 νησιά του Αιγαίου

ου εκτάκτως, ανταποκρινόμενοι στην πρόσκληση της 2ης ΥΠΕ. Λεβήοι, Λίμνος, Κως, Σίκινος, Σέρφιος, Νόξος, Μύκονος, Ανόφη, Πάτμος, Αγαθονήσι, Ηρακλεια, Αμοργός, Τήνος έχουν καλυφθεί με έναν γιατρό για το εορταστικό διάστημα που διανύουμε.

«Είναι η πρώτη φορά που πηγαίνω σε νησί για τις ανάγκες συγκεκριμένης περιόδου. Εισπράττω μόνο αγάπη και σεβασμό από τους κατοίκους. Ανταποκρίθηκα στην πρόσκληση της 2ης ΥΠΕ γιατί αυτό αισθάνομαι ότι πρέπει να κάνω. Είμαι γιατρός και το σύστημα δημόσιας υγείας είναι ο φυσικός μου χώρος. Είτε στον Πειραιά, είτε κάπου στο Αιγαίο, οι ανάγκες των ανθρώπων παραμένουν ίδιες, όπως και ο ρόλος των γιατρών να τις καλύψουμε», λέει στο «ΘΕΜΑ» ο κ. Ρίζος.

Στο Κέντρο Υγείας Πάτμου οι ελλείψεις είναι σοβαρές. Μάλιστα, το περασμένο διάστημα μετακινήθηκε παιδίατρος από το Τζάνειο για την Πάτμο. Αξίζει να σημειωθεί ότι, όπως στα περισσότερα νησιά, και στην Πάτμο παρέχεται κατ'όλην στον γιατρό για το διάστημα της παραμονής του. Επίσης, οι 17 γιατροί που μετακινήθηκαν για το Πάσχα έλαβαν αποζημίωση για τα ακτοπλοϊκά αλλά και το ειδικό επίδομα των 2.100 ευρώ (ανα-

λογικά με βάση τις ημέρες που μετακινήθηκαν) που προβλέπεται με βάση τα ειδικά κίνητρα του υπουργείου Υγείας.

«Έχει ιδιαιτερότητα η 2η ΥΠΕ λόγω των αναγκών που προκύπτουν στη νησιωτική χώρα. Προσωπικά έχω την τιμή να είμαι υπεύθυνος σε ένα Κέντρο Υγείας με καλή λειτουργία χάρη στον αριθμό των γιατρών και συνολικά των προσωπικών. Έχουμε 6 Προσωπικούς Γιατρούς και λειτουργούμε και για Επείγοντα. Όμως δεν είναι παντού έτσι. Στην Πάτμο, για παράδειγμα, δεν υπάρχει εξέδωσαν ενημερωτικά πνευμονολόγος, ούτε ιδιώτης. Σε αυτό το πλαίσιο, προγραμματίστηκαν ραντεβού για πνευμονολογική εξέταση από τους συναδέλφους του Κέντρου. Εξάλλου, τα αναπνευστικά νοσήματα απαντώνται παντού», λέει ο κ. Ρίζος.

Η παιδίατρος-νεογολόγος Σταματιούλα Δαγκλή τις τρεις τελευταίες εβδομάδες έχει αλλάξει οσάκις, όπως λέει μιλώντας στο «ΘΕΜΑ». Από τα νοσοκομεία «Ελένα Βενεζέλου» και Λαμία, όπου υπηρέτησε για αρκετά χρόνια, βρίσκεται στο Νοσοκομείο Σάμου ως διευθύντρια της Παιδιατρικής Κλινικής. Το ίδιο διάστημα μετράει στο νησί και ένας ορθοπαιδικός, επίσης μόνιμος.

«Όταν προκηρύχθηκαν θέσεις σε άγονες περιοχές, άνοιξε μια ευκαιρία μοναδική για μένα. Ηβελια να συνεχίσω να εργάζομαι στο ΕΣΥ, αλλά σε νησί. Είχα φύγει άλλωστε από την Αθήνα για τη Λαμία και επέστρεψα. Είχα την οπτική του να ασκείς την Ιατρική εκτός της Αττικής, όπου τα δεδομένα αλλά και οι απαιτήσεις είναι διαφορετικά. Η ουσία βέβαια δεν αλλάζει για τον γιατρό. Στόχος μου είναι πάντα να περιβόησω, να φροντίσω, να προλάβω», λέει η κυρία Δαγκλή.

Αυτό που την προβληματίζει και για το οποίο ζήτησε διαβεβαιώσεις και δεσμεύσεις από τους αρμόδιους στην ΥΠΕ και το νοσοκομείο είναι να υπάρξει ο κατάλληλος ιατροτεχνολογικός εξοπλισμός, π.χ. ειδικός αναπνευστήρας για παιδιά.

«Ενας καιαρτημένος γιατρός, που βρίσκεται με τον σαστό τρόπο μέσα στην επιστήμη του, εφόσον έχει τα μέσα στο νοσοκομείο σκεπτό το έργο του με το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα», σημειώνει.

Το αίτημα

Η ίδια ζήτησε εξοπλισμό αξίας 15.000 ευρώ ώστε να καλύπτεται τις ανάγκες των ανήλικων ασθενών της Σάμου που, σημειωτέον, διαφοροποιούνται σημαντικά καθώς υπάρχουν πολλά παιδιά μεταναστεύει και προσφύγων.

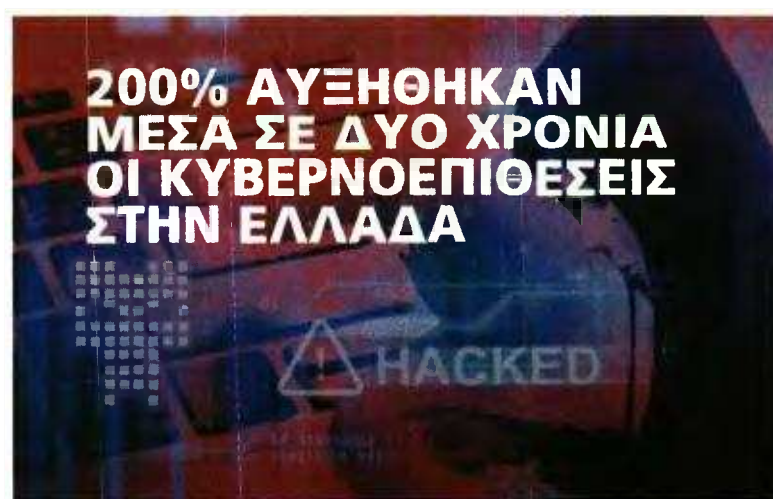
«Στις εφημερίες βλέπω 10-12 παιδιά, ο αριθμός των εισαγωγών είναι μονοψήφιος. Οι συνάδελφοι υποστηρίζουν ο ένας τον άλλο. Και όλους μας υποστηρίζουν και μας τσιμούν οι κάτοικοι. Η ποιότητα ζωής στο νησί δεν συγκρίνεται με την Αθήνα. Παιρνω επίδομα άγονου [ο.σ.: 7.200 ευρώ ετησίως]. Θα παρότρυνε τους συναδέλφους μου να δουν τις δομές υγείας στα νησιά», καταλήγει η κυρία Δαγκλή.

4. 200 ΑΥΞΗΘΗΚΑΝ ΜΕΣΑ ΣΕ ΔΥΟ ΧΡΟΝΙΑ ΟΙ ΚΥΒΕΡΝΟΕΠΙΘΕΣΕΙΣ ΣΤΗΝ...

Μέσο:ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ _ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Ημ. Έκδοσης: ...20/04/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...19/04/2025

Σελίδα:1

Πάνω από 15,2 εκατομμύρια ψηφιακές απειλές εντοπίστηκαν μόνο το 2024. Κι όμως, παρά την αυξανόμενη απειλή η χώρα μας παραμένει ουραγός στην κυβερνοασφάλεια, καθώς βρίσκεται στην τελευταία θέση μεταξύ των ασφαλέστερων χωρών της Ε.Ε.

Του
**Στέλιου
Μορφίδη**
steli@businessstories.com

Ρεπορτάζ

«**Δ**υστυχώς είχαμε υποτιμήσει τον κίνδυνο». Τα λόγια του προέδρου του ομίλου Fourtis Βασίλη Φουρλή στον απόηχο μιας από τις μεγαλύτερες κυβερνοεπιθέσεις που συντελέστηκαν εις βάρος ελληνικής επιχείρησης, κοστίζοντας κάπου 20 εκατ. ευρώ, κατά δήλωσή της, αρχίζουν να επαναλαμβάνονται κι από άλλους επιχειρηματίες ή στελέχη επιχειρήσεων. Την τελευταία τριετία καταγράφεται μια έξαρση κυβερνοεπιθέσεων στη χώρα μας, με επιχειρήσεις, δημόσιους οργανισμούς και κρίσιμες υποδομές να βρίσκονται στο στόχαστρο χάκερ, τόσο εγχώριων όσο και διεθνών. Η κλιμάκωση των επιθέσεων αντικατοπτρίζει όχι μόνο την αυξανόμενη ψηφιοποίηση της κοινωνίας και της οικονομίας, αλλά και τα κρυσιτάμενα κενά στην κυβερνοασφάλεια. Αιτία καταγεγραμμένες επιθέσεις άρνησης υπηρεσίας (DDoS) μέχρι στοχευμένες επιθέσεις ransomware, το ελληνικό ψηφιακό οικοσύστημα δέχεται αλληλέγγυα πλήγματα, με σημαντικές οικονομικές, επιχειρησιακές και κοινωνικές επιπτώσεις.

Στην επίσημη έκθεσή της η γνωστή εταιρεία κυβερνοασφάλειας Kaspersky εντόπισε πάνω από 15,2 εκατομμύρια ψηφιακές απειλές στην Ελλάδα μόνο το 2024, με τις επιθέσεις ransomware να αιχάνονται κατά 10 φορές και τις επιθέσεις σε τραπεζικά δεδομένα κατά 25 φορές! Κι όμως, παρά την αυξανόμενη απειλή και τα περισσότερα κι Ελλάδα παραμένει ουραγός στην κυβερνοασφάλεια εντός της Ε.Ε. Σύμφωνα με τη Eurostat, μόλις το 52% των ελληνικών επιχειρήσεων εφαρμόζει τουλάχιστον τρία βασικά μέτρα προστασίας, κατατάσσοντας τη χώρα στην τελευταία θέση μεταξύ των ασφαλέστερων χωρών!

Και αυτό δημιουργεί πεδίο δράσης λαμπρόν για τους χάκερ που συνήθως θα επιδιώξουν με ρεσάλτο να καταλάβουν τα ψηφιακά συστήματα, επιχειρήσεων και υποδομών είτε απλά για να κάνουν ζημιά είτε -και αυτό αφορά τη συντριπτική πλειοψηφία των περιστατικών- να κρατήσουν σε ομηρία τις επιχειρήσεις έως ότου τελικά λάβουν «λίτρα» για να ξεμυλικάρουν τα συστήματά τους και να μη διαρρεύσουν αρχεία στο dark web. Και η ολότητα είναι ότι μη προστά στη γιγνόντα ζημιά που μπορεί μια εταιρεία να πάθει, οι περισσότερες φροντίζουν να τα καταβάλουν χωρίς ωστόσο να το δηλώνουν δημόσια ή στις Αρχές. Ει δυνατόν, «κλείνουν γρήγορα» το ζήτημα, το οποίο κάνει κακό στην υποστήριξη τους και, αν πρόκειται για εταιρεία με καταναλωτικά προϊόντα, κλονίζει την καταναλωτική πίστη, μια και συνήθως τα στοιχεία των πελατών είναι η πρώτη λεία των χάκερ. Και επειδή ασυνδυάζονται στο «κυβερνοχάος» επί της ουσίας δεν μπορεί να υπάρξει... όταν χτυπήσουν οι χάκερ είναι ήδη αργά!

«Οι επιχειρήσεις δεν έχουν καταλάβει ότι η ψηφιακή μετάβαση τους προϋποθέτει εργασία και συστήματα κυβερνοασφάλειας. Ειδικά στην εποχή της Τεχνητής Νοημοσύνης, όπου όλα πλέον καθορίζονται για περίπλοκα. Οπότε πρέπει να κάνουν περισσότερα για αυτό», έλεγε πρόσφατα στο «business stories» ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της

200% ΑΥΞΗΘΗΚΑΝ ΜΕΣΑ ΣΕ ΔΥΟ ΧΡΟΝΙΑ ΟΙ ΚΥΒΕΡΝΟΕΠΙΘΕΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Πάνω από 15,2 εκατομμύρια ψηφιακές απειλές εντοπίστηκαν μόνο το 2024.

Κι όμως, παρά την αυξανόμενη απειλή η χώρα μας παραμένει ουραγός στην κυβερνοασφάλεια, καθώς βρίσκεται στην τελευταία θέση μεταξύ των ασφαλέστερων χωρών της Ε.Ε.

εταιρείας κυβερνοασφάλειας Obrela Securities Operation **Γιώργος Πασιός**. «Η Ελλάδα πλέον έχει μπει στον χάρτη των κυβερνοεπιθέσεων. Σε σχέση με δύο χρόνια πριν οι επιθέσεις έχουν αυξηθεί 200%. Οπότε όλοι πρέπει να πάρουν τα μέτρα τους. Και επίσης να καταλάβουν ότι η επιλογή κάποιου να επιτεθεί δεν είναι τυχαία. Δεν ξυπνάει, π.χ., κάποια μέρα και λέει "θα επιτεθώ στην α εταιρεία". Έχουν φροντίσει να σκανάρουν τον κυβερνοχώρο για πιθανές "crütes". Όταν βρουν μία, τότε και θα αρχίσουν να ασχολούνται με τη συγκεκριμένη εταιρεία», συμπληρώνει ο κ. Πασιός.

Η τάση βέβαια είναι παγκόσμια. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, φέτος το κόστος των κυβερνοεπιθέσεων σε παγκόσμιο επίπεδο αναμένεται να ξεπεράσει τα 10,5 τρις. δολάρια, καθώς πάνω από το 50% των επιχειρήσεων δεν έχουν γνώση των τρωτών σημείων τους, ενώ πάνω από το 40% των επι-

θέσεων στοχεύει σε μικρές επιχειρήσεις.

Οι επιθέσεις αυτές, αν και συχνά μη αναγνωρίσιμες ή μη αναφερόμενες, υπογραμμίζουν την έλλειψη κυβερνοετοιμότητας και την ανάγκη για άμεση ενίσχυση των συστημάτων προστασίας. Όπως σημείωνε πρόσφατα ο **δρ Μιχάλης Μπιλέτσας**, επικεφαλής της νεοσύστατης Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας, «υπάρχουν δύο είδη επιχειρήσεων: αυτές που έχουν πέσει θύματα κυβερνοεπιθέσεων και αυτές που δεν το ξέρουν ακόμη».

Οι επιθέσεις

Ο όμιλος Fourtis, πάντως, το κατάλαβε με τον χειρότερο τρόπο όταν ξαφνικά παραμονή της σημαντικότερης εμπορικής περιόδου για τον ίδιο, της Black Friday, χακαρίστηκαν οι ψηφιακές υποδομές χτυπώντας κατά βάση τη διαδικτυακή πλατφόρμα αγορών-κυρίως της IKEA και στις τέσσερις αγορές του ομίλου

(Ελλάδα, Κύπρος, Βουλγαρία, Ρουμανία). Η άμεση οικονομική ζημιά υπολογίζεται στα 20 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων τα 15 εκατ. ευρώ αφορούσαν τη χρήση του 2024, ενώ άλλα 5 εκατ. ευρώ καταγράφηκαν το πρώτο τρίμηνο της επόμενης χρονιάς, καθώς η πλήρης αποκατάσταση των συστημάτων ήρθε μόλις τον Φεβρουάριο. «Δυστυχώς στην Ελλάδα συμβαίνουν αναλογικά πολύ περισσότερες κυβερνοεπιθέσεις σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες και ένας αιώ' τους λόγους είναι ότι πολλές ελληνικές εταιρείες, όπως κι εμείς, είχαμε υποτιμήσει τον κίνδυνο», σημείωσε ο πρόεδρος του ομίλου Βασίλης Φουρλής διευκρινίζοντας ότι δεν δόθηκαν λίτρα στους χάκερ, καθώς «κάτι τέτοιο θα ήταν παρήγομο». Εκτός ο όμιλος ενισχύει περισσότερο τις ψηφιακές άμυνές του. «Δημοιοιγήθηκαν νέες δομές, όπως το Digital Committee στο Δ.Σ., δημοιοιγήθηκε εσωτερικά θέση Chief

4. 200 ΑΥΞΗΘΗΚΑΝ ΜΕΣΑ ΣΕ ΔΥΟ ΧΡΟΝΙΑ ΟΙ ΚΥΒΕΡΝΟΕΠΙΘΕΣΕΙΣ ΣΤΗΝ...

Μέσο: ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ _ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Ημ. Έκδοσης: ...20/04/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...19/04/2025

Σελίδα:7

Information Security Officer και όλα τα δίκτυα παρακολουθούνται σε 24ωρη βάση, κινήσεις που απειράριθμες και άλλες επιθέσεις που εκδηλώθηκαν αργότερα», σημειώνει ο διευθύνων σύμβουλος του ομίλου Δημήτρης Βαλαχάς.

Αυτή όμως ήταν μόνο μία περίπτωση. Πέρσι υπήρξε μια οργανωμένη επίθεση σε ελληνικές, νορβηγικές και ολλανδικές ναυτιλιακές εταιρείες από Κινέζους χάκερ. Σηγκεκριμένα, η ομάδα Mustang Panda, με δις συνδέσεις με το κινεζικό κράτος, στοχεύει ελληνικές ναυτιλιακές επιχειρήσεις χρησιμοποιώντας το λογισμικό κατασκοπείας Corelog. Οι επιθέσεις πραγματοποιήθηκαν κυρίως μέσω USB συσκευιών, εκμεταλλευόμενες το ότι πολλά πλοία δεν διαθέτουν μόνιμη διαδικτυακή σύνδεση. Το γεγονός κατέδειξε τα κενά κυβερνοασφάλειας σε έναν κλάδο στρατηγικής σημασίας για την Ελλάδα και την παγκόσμια οικονομία.

Από τις πιο σοβαρές υποθέσεις χάκινγκ την τελευταία τριετία ήταν αυτές στις εταιρείες Byte Computers και Papaki.gr. Στην πρώτη περίπτωση, η εταιρεία πληροφορικής είχε πέσει θύμα επίθεσης από την ομάδα ransomware LockBit το 2023, επίθεση που είχε ως αποτέλεσμα την κρυπτογράφηση κρίσιμων δεδομένων και την απαίτηση λύτρων. Λίγο καιρό μετά και η Papaki.gr, γνωστή ελληνική εταιρεία καταχώρησης domain names, ανακοίνωσε μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση στα συστήματά της. Αν και οι λειτουργίες της επιθέσεις δεν αποκαλύφθηκαν, η εταιρεία ενημέρωσε ότι πιθανόν επηρεάστηκαν δεδομένα δύο πελατών.

Το ίδιο και οι ransomware επιθέσεις που είχαν δεχθεί έναν χρόνο νωρίτερα τα ΕΛΤΑ και η ΔΕΣΦΑ. Στην πρώτη περίπτωση, μάλιστα, υπήρξε διαρροή δεδομένων στο dark web και παράλληλα η επίθεση καθυστέρησε το σχέδιο μετασχηματισμού της εταιρείας στο κλάδο μεταφορών και σε έσοδα.

Από την Cosmote μέχρι τον Φουρλή και από τον ΔΕΣΦΑ μέχρι την Τράπεζα Θεμάτων των Πανελλαδικών Εξετάσεων οι χάκερ επιφέρουν απανωτά χτυπήματα στο ελληνικό ψηφιακό οικοσύστημα με σημαντικές οικονομικές, επιχειρησιακές και κοινωνικές επιπτώσεις

Ο Διαχειριστής Εθνικού Συστήματος Φυσικού Αερίου (ΔΕΣΦΑ) δέχθηκε κυβερνοεπίθεση από την ομάδα Ragnar Locker που επηρέασε την επικοινωνία μέσω email και το σύστημα τιμολόγησης. Η επίθεση ήταν πρωτόγνωρη για τα δεδομένα του Διαχειριστή, ενώ προκάλεσε έκπληξη γιατί τα πληροφοριακά συστήματά του ήταν καλά θωρακισμένα και δύσκολα προσβάσιμα.

Επίσης, η Εταιρεία Ακινήτων του Δημοσίου υπήρξε στόχος ransomware, που περιόριστηκε όμως χωρίς να υπάρξει σημαντική διαρροή, λόγω της ταχείας αντίδρασης του τεχνικού της προσωπικού. Το περιστατικό, που συνέβη το 2023, αποτέλεσε προειδοποίηση για την ανάγκη αναθεώρησης πρωτοκόλλων ασφαλείας στον δημόσιο τομέα.

Η πιο σοβαρή υπόθεση

Η πιο γνωστή περίπτωση κακουργήματος, και ίσως η πιο σοβαρή που έπληξε εταιρεία στην Ελλάδα ήταν αυτή που έγινε το καλοκαίρι του 2020 στην Cosmote. Η εταιρεία τηλεπικοινωνιών είχε πέσει θύμα κυβερνοεπίθεσης από μια ομάδα που φερόταν να προέρχεται από τη Λιθουανία. Η ομάδα κατάφερε να αποσπάσει έναν μεγάλο όγκο δεδομένων σε τρεις διαδοχικές επιθέσεις που πραγματοποιήσε μεταξύ Ιουλίου και Σεπτεμβρίου 2020, αποκτώντας πρόσβαση, μεταξύ άλλων, στα προσωπικά δεδομένα άνω των 12 εκατομμυρίων χρηστών! Η έρευνα είχε δείξει τότε ότι οι χάκερ κατάφεραν να σπάσουν το απόρρητο της εταιρείας «χρησιμοποιώντας τα στοιχεία πρόσβασης ενός διαχειριστή, ο κωδικός πρόσβασης του οποίου βρισκόταν σε λίστες που συντηρούν hackers με κωδικούς πρόσβασης που έχουν διαρρεύσει (leaked passwords/databases) από μέσα κοινωνικής δικτύωσης (LinkedIn, Facebook, κ.λπ.) και άλλες υπηρεσίες». Δηλαδή, όπως αναφέρουν στην έκθεσή τους οι ελεγκτές της ΔΔΑΕ, «σε βάση δεδομένων, την οποία συντηρούσαν hackers, είχαν περιληφθεί στοιχεία προσδιοριστικά της εταιρείας και του λογαριασμού πρόσβασης (όνομα χρήστη και κωδικός πρόσβασης) εργαζομένων της εταιρείας COSMOTE, ο οποίος μάλιστα είχε δικαίωμα διαχειριστή σε Πληροφοριακά και Επικοινωνιακά Συστήματα (ΠΕΣ) της εταιρείας». Σημειώσαν ότι για την υπόθεση η εταιρεία δέχθηκε πρόστιμο ύψους 9,25 εκατ. ευρώ.

Πέρα από τα καταγεγραμμένα περιστατικά, δεκάδες άλλες επιθέσεις είτε δεν αναφέρθηκαν επίσημα είτε αποσιωπήθηκαν, ιδιαίτερα στον τραπεζικό και ασφαλιστικό τομέα. Η έλλειψη υποχρέωσης δημοσιοποίησης επιθέσεων από τον ιδιωτικό τομέα συμβάλλει στη δημιουργία ενός τοπίου αδιαφάνειας.

Επιθέσεις σε φορείς και υποδομές

Πέραν όμως των επιχειρήσεων, χάκερ στοχεύουν επίσης δημόσιους φορείς και κρίσιμες υποδομές. Μάλιστα το 2024 καταγράφηκαν περισσότερα επιθέσεων-ρεκόρ!

Η φύσιν της ομάδας NoName057(16) εξαπέλυσε από τις αρχές του 2024 μια σειρά καλά οργανωμένων επιθέσεων DDoS με στόχο ελληνικές κρατικές και ιδιωτικές ψηφιακές υποδομές. Η αιτιολογία τους σχετι-

ζόταν με τη στήριξη της Ελλάδας προς την Ουκρανία. Η επίθεση είχε επηρεάσει, μεταξύ άλλων, το υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων, το Διεθνές Αεροδρόμιο Αθηνών, την Ελληνική Μετρό Α.Ε., την Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας, τον Οργανισμό Λιμένος Θεσσαλονίκης, το Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου, το Μητρώο Ναυτιλιακών Εταιρειών Ελλάδας, τη Μίνοα Lines, το υπεραστικό ΚΤΕΛ Χαλκιδικής, το ΚΤΕΛ Χανίων Ρεθύμνου κ.ά.

Επίσης, τον Ιούλιο του 2024 χάκερ κατάφεραν να αποκτήσουν πρόσβαση σε 1,2 GB δεδομένων από ηλεκτρονικό υπολογιστή υπαλλήλου του Εθνικού Κτηματολογίου. Αν και δεν παραβιάστηκε η βασική βάση δεδομένων, το περιστατικό χαρακτηρίστηκε από ειδικούς ως μία από τις πλέον σοβαρές επιθέσεις κατά δημόσιου οργανισμού, εγείροντας ανησυχίες για τη διαχείριση κρίσιμων πληροφοριών ιδιοκτησίας. Το είδος των αρχείων που υπεκλάπησαν μέχρι στιγμής δεν αφορά προσωπικά στοιχεία πολιτών, αλλά τυπικά διαχειριστικά έγγραφα υπηρεσιών που δεν επηρεάζουν την εύρυθμη λειτουργία του Κτηματολογίου, όπως είχε αναφέρει το υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Τον περασμένο Οκτώβριο υπήρξε, επίσης, επίθεση στο ψηφιακό υποδομής του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου απ' την ομάδα RansomHub. Ως αποτέλεσμα, πάγωσαν όλες οι ψηφιακές του λειτουργίες. Οι χάκερ απέσπασαν 813 GB δεδομένων, τα οποία δημοσίευσαν αργότερα στο dark web. Στα αρχεία περιλαμβάνονταν προσωπικά δεδομένα περίπου 40.000 φοιτητών, ανάμεσα τους και στέλεχ των Ενόπλων Δυνάμεων, γεγονός που σήμανε συναγερμό σε κρατικές υπηρεσίες. Επίσης, τον περασμένο Γενάρη η πλατφόρμα gov.gr και συνολικά το δίκτυο του Ελληνικού Δημοσίου ΣΥΖΕΥΣΙΣ δέχθηκαν εκτεταμένη DoS (Denial of Service) επίθεση. Η κυβερνοεπίθεση ήταν οργανωμένη με μαζική εκδήλωση από εκατοντάδες servers του εξωτερικού.

Σηγκεκριμένα, η επίθεση επηρέασε τη λειτουργία της πλατφόρμας «Αλλάζω Σύστημα Θέρμανσης και Θερμοσίφωντα», δυσκολεύοντας την πρόσβαση χιλιάδων νοικοκυριών που διεκδικούσαν επιδοτήσεις. Παράλληλα, προβλήματα παρουσιάστηκαν και σε άλλες υπηρεσίες του Δημοσίου που απαιτούν αυθεντικοποίηση μέσω κωδικών Ταχίσ ή διαλειτουργικότητα μεταξύ φορέων.

Η διακοπή σύνδεσης κρίσιμων υπηρεσιών ήταν απαραίτητη για να αποτραπεί περαιτέρω διείσδυση στα συστήματα. Παρότι τα δεδομένα δεν παραβιάστηκαν, η επίθεση ανέδειξε τα επιχειρησιακά κενά στην κυβερνοάμυνα της χώρας και την ανάγκη για αναβάθμιση των υποδομών.

Παρόμοια με την πρόσφατη επίθεση στο ΣΥΖΕΥΣΙΣ, αλλά πιο εξελιγμένη, ήταν εκείνη που είχε πραγματοποιηθεί τον Μάιο του 2023 στην Τράπεζα Θεμάτων των Πανελλαδικών Εξετάσεων. Η κυβερνοεπίθεση αυτή ήταν από τις πλέον ισχυρότερες των τελευταίων ετών καθώς ήταν DDoS (δηλαδή άρνηση πρόσβασης με δημιουργία υπερβολικού φόρτου), όπου εκτός της μεγάλης κίνησης που προκαλούσε, έθετε παράλληλα και

ερωτήματα στη σελίδα, κάνοντας εξαιρετικά δύσκολη την αντιμετώπισή της.

Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου είχε δεχθεί επίθεση επίσης το 2023 από τη Lockbit με αρχεία του να δημοσιεύονται στο dark web. Ωστόσο σύμφωνα με πληροφορίες αξιωματικών, τα αρχεία αυτά δεν είχαν απολύτως καμία αξία. Στις αρχές του 2022, η Διεύθυνση Πληροφορικής της Βουλής είχε ενημερώσει πως υπήρξε προσπάθεια κυβερνοεγκληματιών να υποκλέψουν στοιχεία ηλεκτρονικής αλληλογραφίας από 60 λογαριασμούς βουλευτών, κοινοβουλευτικών συντακτών και εργαζομένων στη Βουλή των Ελλήνων. Την ίδια περίοδο είχε πραγματοποιηθεί και κυβερνοεπίθεση σε τρία μεγάλα νοσοκομεία της Αττικής («Σωτηρία», Ασκληπιείο και ΝΙΜΤΣ).

Η πλέον πρόσφατη περίπτωση κυβερνοεπίθεσης σε φορέα που έγινε γνωστή είναι αυτή κατά της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ). Η ΕΕΤΑΑ δέχθηκε κυβερνοεπίθεση διάρκειας πέντε ημερών, από 1η έως 5 Μαρτίου 2025, με αποτέλεσμα τα πληροφοριακά της συστήματα να τεθούν εκτός λειτουργίας.

Σύμφωνα με την επίσημη έκθεση προτε-
ραρισμάτων της ΕΥΠ (2023-2024), η Υπηρεσία επιλήφθηκε 31 σοβαρών επιθέσεων DDoS σε υπουργεία, εταιρείες ενέργειας, αερομεταφορές και άλλους φορείς, καθώς και 13 επιθέσεις παραποίησης ιστοσελίδων, 9 παραβιάσεων με διαρροή δεδομένων, 7 περιστατικών ransomware και 4 εκστρατείες phishing.

Ενισχύεται το θεσμικό πλαίσιο

Η κυβέρνηση, από την πλευρά της, κινήθηκε τους τελευταίους μήνες προς την ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου με την εφαρμογή της ευρωπαϊκής Οδηγίας NIS2, την αναβάθμιση της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας και τη δημιουργία υποχρεωτικού μηχανισμού αναφοράς περιστατικών για κρίσιμους οργανισμούς.

Στο πλαίσιο αυτό, ιδρύθηκε το Κέντρο Επιχειρήσεων Κυβερνοασφάλειας (SOC), το οποίο προσφέρει ενιαία επιτήρηση και άμεση αντίδραση σε κυβερνοπεριστάσεις, με ενσωμάτωση των συστημάτων των υπουργείων.

Επίσης με τον νόμο 5160/2024 καθίστανται πλέον υπεύθυνες εταιρείες και φορείς σε κρίσιμους τομείς όπως ενέργεια, μεταφορές, τράπεζες, υγεία και ψηφιακές υποδομές. Οι οργανισμοί αυτοί πλέον υποχρεούνται να υποθετήσουν πολιτικές ασφάλειας, να διαχειρίζονται κινδύνους, να εκπαιδεύουν το προσωπικό και να διασφαλίζουν τη συνέχεια των λειτουργιών τους σε περίπτωση κυβερνοεπιθέσεων.

Επιπλέον, ορίζουν υπεύθυνο κυβερνοασφάλειας, εγγράφονται στο μητρώο της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας και οφείλουν να αναφέρουν σημαντικά περιστατικά εντός προθεσμιών. Ιδιαίτερη ευθύνη φέρουν τα μέλη της διοίκησης, τα οποία οφείλουν να εγκρίνουν και να επιβλέπουν τα μέτρα συμμόρφωσης. Οι κυρώσεις για μη συμμόρφωση περιλαμβάνουν πρόστιμα έως και 10 εκατ. ευρώ, καθώς και προσωρινή απαγόρευση άσκησης καθηκόντων.

Η ανάπαυλα των πασχάλινων διακοπών και κυρίως η διάθεση με την οποία θα επιστρέψουν από αυτές οι πολίτες είναι, σύμφωνα με τους υπολογισμούς του κυβερνητικού επιτελείου, το πρώτο κρίσιμο crash test στο οποίο θα δοκιμαστεί η δημοσκοπική σταθεροποίηση που εμφάνισε πρόσφατα η κυβερνητική παράταξη έπειτα από ένα καταγιστικό τρίμηνο κατά το οποίο τον πρώτο λόγο είχαν οι αρνητικές επικοινωνιακές εντυπώσεις.

Αντίδοτο στην πίεση λόγω ακρίβειας

«Τα καλύτερα είναι μπροστά μας» αποτελεί τη νέα φράση-επώδ που χρησιμοποιεί σε κάθε ευκαιρία ο πρωθυπουργός **Κυριάκος Μητσοτάκης**, οι συνεργάτες του οποίου εκτιμούν ότι κατ' αυτόν τον τρόπο δημιουργείται ατμόσφαιρα αισιοδοξίας στην κοινωνία. Μια αισιοδοξία που ευελπιστούν ότι μπορεί να λειτουργήσει ως αντίδοτο στη μεγάλη πίεση την οποία, όπως έδειξαν οι πρόσφατες μετρήσεις, δέχονται τα περισσότερα νοικοκυριά εξαιτίας της ακρίβειας και σε πέρισμα της πρόσφατης νέας αύξησης του κατάτατου μισθού που δύσκολα μπορεί να υποστηρίξει κάποιος ότι ήταν επαρκής για να αναπληρώσει την απωλεσθείσα αγοραστική δύναμη της τελευταίας τριετίας. Δεν είναι τυχαίο ότι το αμέσως προηγούμενο διάστημα, οπότε υποχώρησε από την πρώτη γραμμή της επικαρότητας το ζήτημα των Τεμπών, επανήλθε η ακρίβεια στην κορυφή των προβλημάτων που ταλανίζουν τη μεγάλη πλειονότητα των πολιτών.

Υπό αυτή τη συνθήκη και με δεδομένο ότι η κυβέρνηση όχι μόνο δεν κατέφερε αφενός να ενισχύσει εν όψει του Πάσχα με κάποιο έκτακτο βοήθημα τα οικονομικά των συνταξιούχων και αφετέρου να ανταποκριθεί στα αιτήματα για καταβολή πριν από την εορταστική περίοδο των συντάξεων του Μαΐου, δεν είναι λίγα τα στελέχη του κυβερνητικού κόμματος που εκφράζουν ανησυχία για το αποτέλεσμα που θα αφήσει ο μεταπασχάλινος οικονομικός απολογισμός στις πρόσφατες μετρήσεις της κοινωνικής γνώμης.

Τα ορόσημα της ΔΕΘ και του καλοκαιριού

Σε μεσομακροπρόθεσμο επίπεδο, πάντως, αρμόδιοι κυβερνητικοί επιτελείς που παρακολουθούν στενά τις διαθέσεις της κοινής γνώμης, όπως αυτές καταγράφονται κυρίως στις μετρήσεις οι οποίες δεν δημοσιοποιούνται, δίνουν μεγαλύτερη βαρύτητα στα επόμενα δύο ορόσημα που ακολουθούν μετά το Πάσχα. Το επόμενο ορόσημο στον κυβερνητικό σχεδιασμό είναι το καλοκαίρι και το τι αυτό θα σηματοδοτήσει σε σχέση τόσο με

Ο Νίκος Δένδιας

Ο Κωστής Χατζηδάκης

Ο Αδωνis Γεωργιάδης

Ορόσημα, δελφίνοι και στρατηγικές

Το «εκβιαζόμενο εκλογικό σώμα» του Νίκου Δένδια, το «δαχτυλίδι» που αναζητεί και δεν βρίσκει ο Κωστής Χατζηδάκης και η ιδεολογική ατζέντα του Αδωνι Γεωργιάδη - Τα ορόσημα της ΔΕΘ και του καλοκαιριού και «η τελευταία ευκαιρία να γυρίσει το παιχνίδι»

Του Γρηγόρη Τζιοβάρα

την τουριστική κίνηση όσο και με τις τυχόν φυσικές καταστροφές από πυρκαγιές. Καθοριστικότερο όλων, ωστόσο, παραμένει το ορόσημο των ανακοινώσεων για παροχές και λοιπές εξαγγελίες που θα γίνουν στη ΔΕΘ των αρχών του Σεπτεμβρίου.

Ενδεικτική, εξάλλου, της ιδιαίτερης σημασίας που εκ των πραγμάτων αποκτά η επερχόμενη ΔΕΘ είναι ότι η ίδια η κυβέρνηση παραπέμπει ήδη από τώρα στις ανακοινώσεις οι οποίες θα γίνουν εκεί για όλες τις κοινωνικές ομάδες, όπως, π.χ., τους ενστόλους, που απαιτούν βελτίωση της οικονομικής τους κατάστασης. Οι προσδοκίες που δημιουργούνται είναι πολλές και μεγάλες και γι' αυτό δεν είναι λίγοι όσοι επισημαίνουν τον κίνδυνο να περάσει κάτω από τον πίχη με τον οποίο είναι πιθανό να βρεθεί αντιμέτωπη η κυβέρνηση, η οποία το φθινόπωρο θα έχει περάσει το μέσον της δεύτερης τετραετίας και θα διχάγει ήδη το έβδομο έτος δοκιμής της κυβερνητικής εξουσίας.

«Η τελευταία ευκαιρία να γυρίσει το παιχνίδι»

Παρά την εύνοια την οποία αναμφισβήτητα έχει από την έλλειψη διαμορφωμένων εναλλακτικών προτάσεων για τη διακυβέρνηση και τον

κατακερματισμό των πολιτικών δυνάμεων τόσο στα δεξιά της όσο και στην πολυδιασπασμένη Κεντροαριστερά, η κυβερνητική παράταξη τελεί υπό καθεστώς δημοσκοπικής πίεσης, καθώς οι επιδόσεις της, που κινούνται στην περίμετρο του 25%, μαρτυρούν αδυναμία να προσεγγίσει ποσοστά που να καθιστούν εφικτό τον στόχο για μια τρίτη αυτοδύναμη θητεία.

Σε κάθε περίπτωση, ο προσεχής Σεπτέμβριος εκτιμάται από πολλούς πλευρές ότι θα αποτελέσει σημείο καμπής για τις μελλοντικές εξελίξεις, καθώς η 10η παρουσία του Κυριάκου Μητσοτάκη στη ΔΕΘ - επτά ως πρωθυπουργός και τρεις ως πρόεδρος της αξιωματικής αντιπρόεδρος - θα είναι κατά γενική ομολογία «η τελευταία ευκαιρία του να γυρίσει το παιχνίδι» ώστε να μπει ξανά το κόμμα του σε τροχιά αυτοδυναμίας. Η δυσκολία, άλλωστε, που έχει ένα τέτοιο εγχείρημα φαίνεται και από τον σκεπτικισμό με τον οποίο αντιμετωπίζουν στελέχη της ίδιας της κυβέρνησης το δίλημμα «Μητσοτάκης ή... χάος».

Τρεις δελφίνοι έτοιμοι και σε θέσεις μάχης

Είναι χαρακτηριστική η πρόσφατη τοποθέτηση του υπουργού Εθνικής Αμυνας **Νίκου Δένδια**,

ο οποίος είναι το δημοφιλέστερο κυβερνητικό στέλεχος και δεν κρύβει τις φιλοδοξίες του να διεκδικήσει μελλοντικά την ηγεσία της ΝΔ. «Αυτή τη στιγμή στο πολιτικό σκηνικό δεν βλέπω άλλη πρόταση διακυβέρνησης» είπε μιλώντας στο Οικονομικό Φόρουμ των Δελφών. «Αλλά, αυτό είναι και η μεγάλη μας παγίδα: αν θεωρήσουμε ότι επειδή δεν υπάρχει άλλη καθαρή εναλλακτική πρόταση διακυβέρνησης, εκβιαζόμενο το εκλογικό σώμα θα ψηφίσει εμάς, αυτό είναι τεράστιο λάθος. Το ζήσαμε το 2015» πρόσθεσε αμέσως μετά με νόημα.

Πιο προσεκτικός στις διατυπώσεις του είναι ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης **Κωστής Χατζηδάκης**, ο οποίος διαφεύγει με εύστοχο τρόπο τους ισχυρισμούς ότι η πρόσφατη αναβάθμιση του αποτέλεσε πρόκληση για τη διαδοχή. «Εψαξα για δαχτυλίδι στο γραφείο μου αλλά δεν βρήκα. Το μόνο δαχτυλίδι που έχω είναι από τον γάμο με τη σύζυγό μου» δήλωσε χαριτολογώντας. «Δεν υπάρχουν τέτοια πράγματα, εκείνο που πρέπει να ξέρετε είναι ότι η Νέα Δημοκρατία έχει έναν αρχηγό, τον Κυριάκο Μητσοτάκη, ο οποίος δεν είναι μόνο νέος, έχει κερδίσει τις εκλογές του 2019 δύο φορές, τον '23. Ακόμα και τώρα θεωρείται μακράν ο καταλληλότερος και δεν βλέπω να έχει καμία διάθεση να φύγει. Θα είναι παρών στη μάχη του 2027» συμπλήρωσε χωρίς πομπώδεις βεβαιότητες για σίγουρη νίκη.

Από την άλλη, ωστόσο, εκείνος που όχι μόνο έχει ανοίξει βηματισμό, αλλά, όπως σημειώνουν συνάδελφοί του, «δίνει και ιδεολογικό περιβλημα στην καμπάνια που ετοιμάζει» είναι ο υπουργός Υγείας **Αδωνι Γεωργιάδης** ο οποίος εμφανίζεται τελευταίος ως ο εγχώριος αυθεντικός εκφραστής των ιδεών του **Ντόναλντ Τραμπ**. Σε συνέντευξη που παραχώρησε τις προηγούμενες ημέρες στον φιλοτραμπικό ιστότοπο «Breitbart», υπερέβαλε, με το γνωστό ταμπιεράμεντο του, σε επαίους προς τον ένοικο του Λευκού Οίκου. Χαρακτηρίζοντας «καταπληκτική» την επιστροφή του τελευταίου στην ηγεσία των ΗΠΑ υποστήριξε: «Ο τρόπος που επέστρεψε είναι κάτι που οι πολιτικοί σε όλον τον κόσμο θα προσπαθήσουν να μελετήσουν και να πάρουν μαθήματα. Είναι εκπληκτικό, το λέω ως πολιτικός. Φυσικά θα ήμουν Ρεπουμπλικανός. Όλοι εδώ ξέρουν το ποσό βρίσκονται». Όσο και αν ο κ. Γεωργιάδης δεν είναι ο μόνος από την ελληνική πολιτική ζωή που διεκδικεί την εκπροσώπηση της τραμπικής ατζέντας, ενώ πέφτει στην αντίξοχη φαντατική τον γάμο του ομορφίλου, το γεγονός ότι ένα στέλεχος της κυβέρνησης Μητσοτάκη εκφράζεται ανοικτά υπέρ των ΗΠΑ και κατά της Ευρώπης - «η Δύση δεν θα επιβιώσει χωρίς ισχυρές ΗΠΑ» δήλωσε - δείχνει την κατεύθυνση στην οποία θέλει να κινηθεί.

6. « ΧΑΜΕΝΑ » ΦΑΡΜΑΚΑ ΓΟΛΓΟΘΑΣ ΓΙΑ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΜΕ ΣΠΑΝΙΕΣ ΝΟΣΟΥΣ

Μέσο: ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 19/04/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 19/04/2025

Σελίδα: 1

ΕΡΕΥΝΑ

«Χαμένα» φάρμακα Γολγοθάς για ασθενείς με σπάνιες νόσους

«Επρεπε να αποδείξω ξανά και ξανά στο ελληνικό κράτος ότι χρειάζομαι τη θεραπεία για να ζήσω» καταγγέλλει στο «Β» η πρόεδρος της Ένωσης Ασθενών Ελλάδας.

Γ. Σακκάς → ΣΕΛ 38

Ο Γολγοθας των ασθενών με σπάνιες νόσους

Γιατί ενώ υπάρχουν φάρμακα για τις ασθένειες, αυτά δεν φτάνουν στην Ελλάδα - «Έπρεπε να αποδείξω ξανά και ξανά στο ελληνικό κράτος ότι χρειάζομαι τη θεραπεία για να ζήσω» καταγγέλλει η πρόεδρος της Ενωσης Ασθενών Ελλάδας

Του Γιώργου Σακκά

«**Ο**ι περισσότεροι άνθρωποι ξεκινούν τη μέρα τους με καφέ. Εγώ την ξεκινάω με φάρμακο. Όχι γιατί το διάλεξα, αλλά γιατί αν δεν το κάνω ίσως να μην έχει συνέχεια η μέρα μου. Είμαι ένας άνθρωπος που έχω διαγνωστεί με 4 χρόνια ανίατα νοσήματα». Με αυτή την αναφορά ξεκινά την περιγραφή της καθημερινότητας της η Βάσω, μια πραγματική μαχητριά της ζωής, που έχει μετατρέψει τον δικό της προσωπικό αγώνα σε φωνή χιλιάδων ασθενών. Και αυτό γιατί πολλά από τα νέα καινοτόμα φάρμακα για σπάνιες ασθένειες, που στο εξωτερικό σώζουν ζωές, στην Ελλάδα ή δεν φτάνουν ποτέ λόγω του υψηλού κόστους τους ή για να εγκριθούν απαιτούν συνθήκες και χρονοβόρες διαδικασίες.

Η Βάσω Βακουφιστή, πρόεδρος της Ενωσης Ασθενών Ελλάδας, αναφέρει χαρακτηριστικά ότι «με κάθε διάγνωση αισθάνομαι ανακούφιση αλλά και αγωνία. Αισθάνομαι σαν να ξεκολλάω ένα κομμάτι από την προηγούμενη μου ζωή. Πρώτα διαγιγνώσκω με τη νόσο Cohn. Μετά ήρθε η φθορία και η ψωριασική αρθρίτιδα. Τελευταία η νόσος Addison. Για την Addison υπάρχει από το 2011 καινοτόμο θεραπεία την οποία έπρεπε να αποδείξω ξανά και ξανά στο ελληνικό κράτος ότι τη χρειαζόμουν για να ζήσω. Μια διαδικασία με καθυστερήσεις, με κινδύνους και με τον φόβο αν θα φτάσει έγκαιρα η θεραπεία μου».

Η περίπτωση της Βάσως δεν είναι μια μοναδική περίπτωση, αλλά ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα συμπολίτη μας με σπάνια νόσο που βιώνει καθημερινά την αγωνία του αν θα μπορέσει να έχει διαθεσιμότητα στην ώρα της την αναγκαία θεραπεία. Το να ζει κάποιος με μια σπάνια νόσο στην Ελλάδα δεν είναι και τόσο σπάνιο. Περίπου μισό εκατομμύριο Έλληνες πάσχουν από μια εκ των τουλάχιστον 7.000 σπάνιων νόσων, οι οποίες σε αρκετές περιπτώσεις μπορεί να αποβούν μοιραίες. Πολλοί ασθενείς είναι παιδιά, γεγονός που μαρτυρεί ότι οι σπάνιες νόσοι συνδέονται σε σημαντικό βαθμό με γενετικούς παράγοντες.

Οι ασθενείς, ειδικά στην Ελλάδα, αφού καταφέρουν να διαγνωστούν, μια πραγματικά δύσκολη διαδικασία η οποία έχει να κάνει αφενός με τις δυσκολίες στην αναγνώριση των παθήσεων, αφετέρου με την ελλιπή εκπαίδευση των γιατρών, ξεκινούν έναν πραγματικό αγώνα για να τους χορηγη-

80

ορφανά φάρμακα κυκλοφορούν στην Ελλάδα σε σχέση με τα 140 που έχουν πάρει άδεια κυκλοφορίας από τις ευρωπαϊκές αρχές

175

ορφανά φάρμακα εισήγαγε το ΙΦΕΤ το διάστημα 2020-2024, εγκεκριμένα από τους οργανισμούς φαρμάκων Ευρώπης και Αμερικής (EMA και FDA)

41%

μόνο από το σύνολο ορφανών φαρμάκων που εγκρίθηκαν το διάστημα 2019-2022 στην Ευρώπη είχαν έρθει στην Ελλάδα με βάση σχετική έκθεση του 2024

140

εκατ. ευρώ και πλέον κοστίζουν οι θεραπείες με ορφανά φάρμακα για ασθενείς με σπάνια νόσο στη χώρα

530

ημέρες χρειάζονται με βάση τα στοιχεία για το διάστημα 2019-2022 για να έρθει ένα νέο ορφανό φάρμακο στην Ελλάδα

5%

από το σύνολο των σπάνιων ασθενειών που εκτιμάται ότι υπάρχουν, διαθέτουν κάποια αποτελεσματική θεραπεία

θεί το απαραίτητο φάρμακο. Ένας ασθενής με σπάνιο νόσημα μπορεί να ταλαιπωρείται πολλά χρόνια να λάβει σωστή διάγνωση, να παραπέμπεται σε διάφορες μη εξειδικευμένες ειδικότητες ιατρών ή να παίρνει λάθος διαγνώσεις. «Ο μέσος χρόνος διάγνωσης εκτιμάται στα 5 χρόνια, αλλά για παράδειγμα στη νόσο Fabry η μέση καθυστέρηση μπορεί να φτάσει και τα 15 χρόνια, ενώ για άλλες παθήσεις μπορεί να διαρκεί ακόμη περισσότερο» λέει χαρακτηριστικά εκπρόσωπος ασθενών που μιλάει στο «Βήμα».

Ο λαβύρινθος για την έγκριση

Στη συνέχεια ξεκινά ένας νέος Γολγοθας που αφορά κυρίως την έγκριση για τη χορήγηση ενός ορφανού φαρμάκου, τα οποία είναι συνήθως σκευάσματα ακριβά και δύσκολα αναζητήσιμα. Με εγκεκριμένες θεραπείες για το μόλις 5% των σπάνιων ασθενειών που έχουν καταγραφεί διεθνώς, οι ακάλυπτες ανάγκες είναι ακόμη πολύ μεγάλες. Να αναφέρουμε δε ότι οι θεραπείες δεν επιφέρουν την ίαση αλλά τη βελτίωση της καθημερινότητας και την ανακούφιση των επιπτώσεων της νόσου στον οργανισμό. Όμως ακόμη και για τους ασθενείς εκείνους που υπάρχει θεραπεία, δεν είναι αυτονόητο ότι θα τη λαμβάνουν όταν πρέπει.

Σήμερα, με βάση τα στοιχεία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων (EMA), είναι αδειοδοτημένα 150 φάρμακα με τον χαρακτηρισμό ως «ορφανά» και 33 από αυτά θεωρούνται «prime», μια ιδιαίτερη κατηγορία πολύ εξειδικευμένων θεραπειών. Στην Ελλάδα, με βάση τα στοιχεία του 2023, αποζημιώνονταν από τα ταμεία ασφαλιστών πάνω από 80 ορφανά προϊόντα είτε ως προϊόντα «Θετικού Κατάλογου» (δηλαδή είναι ενταγμένα στο σύστημα απο-

ζημιώσεων) ή ως φάρμακα εξωτερικού (δηλαδή εισάγονται στη χώρα μέσω έκτακτων εισαγωγών από τη θυγατρική του Εθνικού Οργανισμού Φαρμάκων, το Ινστιτούτο Φαρμακευτικής Έρευνας και Τεχνολογίας -ΙΦΕΤ), με τη δαπάνη τους να εκπίκνεται έναντι των 140 εκατομμυρίων ευρώ ετησίως. Με τα σκευάσματα αυτά εξυπηρετούνται περίπου 3.000 μοναδικοί ασθενείς στη χώρα μας.

Πάντως, μέσω της Επιτροπής Αξιολόγησης και Αποζημιώσεων Φαρμάκων Ανθρώπινης Χρήσης, το 2023 αξιολογήθηκαν 13 νέα ορφανά προϊόντα για εισαγωγή στον περίφημο «Θετικό Κατάλογο», με τη διάθεσή τους στην αγορά βέβαια να απέχει πολύ χρονικά από την αδειοδότησή τους. Επίσης, συνολικά κατά την περίοδο 2020-2024 το ΙΦΕΤ εισήγαγε συνολικά 175 ορφανά φάρμακα, εγκεκριμένα από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων (EMA) και τον αντίστοιχο αμερικανικό οργανισμό FDA, ενισχύοντας τη διαθεσιμότητα κρίσιμων θεραπειών για σπάνιες παθήσεις. Συγκεκριμένα, δε, πρόκειται για 69 φάρμακα εγκεκριμένα από τον EMA, εκ των οποίων 49 εισήχθησαν το 2024, και 106 φάρμακα εγκεκριμένα από τον FDA, εκ των οποίων 76 εισήχθησαν το 2024.

Τι περιλαμβάνει ο νέος σχεδιασμός

Οι Έλληνες ασθενείς μέσω των εκπροσώπων τους έχουν θέσει πολλές φορές το θέμα της πρόσβασης σε καινοτόμα φάρμακα, ειδικά των ατόμων εκείνων όπου έχουν διαγνωστεί με σπάνια νόσο και βλέπουν ότι υπάρχει ελπίδα για τη ζωή τους. Επ' αυτού, οι αρμόδιες φορείς απαντούν ότι οι περιορισμένες δημοσιονομικές δυνατότητες της χώρας έχουν συχνά αντίκτυπο και στην εξασφάλιση του συνόλου των διαθέσιμων θεραπειών. Ο σχεδιασμός για την αντιμετώπιση

του προβλήματος αυτού περιλαμβάνει κυρίως τον εξορθολογισμό της δαπάνης για το φάρμακο συνολικά, ώστε να εξοικονομηθούν πόροι για ακριβές αλλά κρίσιμες θεραπείες. Μια διαδικασία βέβαια που όμως μπορεί να προκαλέσει και νέα προσκόμματα.

Πάντως, ήδη εδώ και μερικούς μήνες λειτουργεί μια ειδική επιτροπή η οποία προσπαθεί να κόψει τις περιττές χορηγήσεις φαρμάκων οι οποίες εγκρίνονται μέσω του Συστήματος Ηλεκτρονικής Προέγκρισης (ΣΗΠ). Το σύστημα αυτό αφορά πολύ ακριβές θεραπείες, ενώ, σύμφωνα με πληροφορίες, από τότε που δραστηριοποιήθηκε η νέα επιτροπή «κόπηκε» το 50% των εγκρίσεων για νέα σκευάσματα τα οποία θα έπρεπε να εισαχθούν μέσω ΙΦΕΤ. Οι ασθενείς βέβαια αναφέρουν ότι δεν αποκλείεται να υπάρχουν και «άδικες» απορρίψεις αιτημάτων.

Από την πλευρά του, το υπουργείο Υγείας προσπαθεί να περιορίσει τις εισαγωγές μέσω ΙΦΕΤ καθώς αυτό κοστίζει πολύ και ζητεί οι φαρμακευτικές να φέρουν οι ίδιες τα νέα φάρμακα και όχι μέσα από τη διαδικασία έκτακτης εισαγωγής. Ετσι, εάν μία μινιαία θεραπεία αξίας 1.000 ευρώ και άνω έρχεται στη χώρα για 6 μήνες, η αντίστοιχη φαρμακευτική θα πρέπει να αιτηθεί να λάβει τημή για αυτό και να το εντάξει στην αποζημίωση, διαφορετικά θα υπάρχει ποινή. Πολλές εταιρείες, ωστόσο, αρνούνται να εισαγάγουν τελικά τα φάρμακα λόγω των πολύ χαμηλών ελληνικών τιμών αλλά και των επιβαρύνσεων που έχουν (υποχρεωτικές επιπλέον εκπαιδεύσεις και επιστροφές - clawback).

Μια πολιτική ακόμη για τα παρπαμένα είναι το «κανάλι αποζημιώσεων για καινοτόμα φάρμακα» (δελταδέν ένα σχήμα μεταβατικής αποζημιώσεων του κόστους τους από τους ασφαλιστικούς οργανισμούς). Πρόκειται για μια διαδικασία με βάση την οποία ένα ξεχωριστό κονδύλι της τάξης των 100 εκατ. ευρώ εκτός του υπάρχοντος προϋπολογισμού φαρμάκων θα χρηματοδοτεί την εισαγωγή καινοτόμων φαρμάκων, άρα και κόποιων οργάνων πριν από την εισαγωγή τους στην αποζημίωση.

Τέλος, σχεδιάζεται ειδική διαδικασία για τη διαπραγμάτευση της τιμής για ορφανά φάρμακα, η οποία να προβλέπει μεν υποχρεωτικές εκπτώσεις, αλλά σημαντικά χαμηλότερες έναντι των άλλων φαρμάκων, οι οποίες σήμερα διαμορφώνονται στο 60% περίπου.

Β

Οι ασθενείς, ειδικά στην Ελλάδα, αφού καταφέρουν να διαγνωστούν, μια πραγματικά δύσκολη διαδικασία, ξεκινούν έναν πραγματικό αγώνα για να τους χορηγηθεί το απαραίτητο φάρμακο